Кил-çурт хуçалăхĕ

ЫЙТУ — ХУРАВ

ЫЙТУ: Çывăх вăхăтра холодильник туянасшăн. Анчах та темле шанчăклă япала та ăнсăртран çĕмрĕлсе кайма пултарнине шута илсен кулленхи пурнăçри кăткăс техника çине мĕнлерех гарантисем пуррине пĕлес килет. Туяннă хыççăн вăл, сăмахран, тепĕр уйăхранах ĕçлеме пăрахрĕ пулсан мĕн тумалла?

ХУРАВ: Прибор гаранти срокĕ тухиччен кирлĕ пек ĕçлеме пăрахрĕ пулсан «РФ потребительсен прависене сыхласси çинчен» саккунăн 18-мĕш статйипе килĕшÿллĕн сирĕн çак правасем пур:

— тÿлевсĕр гарантиллĕ юсав тутарма;

— прибор туяннă хакне чакарма ыйтма;

— приборта пысăк çитменлĕх тупсан (РФ Граждан Кодексĕн 475-мĕш статйинче ăна юсама май çук е ытла та хакла ларакан юсав, е юсанă хыççăн та каллех çĕмрĕлни тесе йышăннă), эсир укçа-тенке каялла тавăрма пултаратăр.

ЫЙТУ: Микрохумлă кăмака илтĕмĕр. Инструкцинче ăна заземлениллĕ розеткăна витĕр сете чикмелле тесе çырнă. Анчах та пирĕн ун пек розетка çук, çавăнпа эпир ăна переходникпа чикетпĕр. Апла эпир инструкцие пăхăнмастпăр? Кăмака çĕмрĕлсен тÿлевсĕр гарантиллĕ юсава тивĕçетпĕр-и эпир?

ХУРАВ: Заземлениллĕ розетка тума йывăр мар. Ăна валли çывăхри электрощитран кабель хумалла. Ку ĕçе электрик е эсир япала туяннă фирмăн сервис центрĕн специалисчĕ тума пултарать. Паллах, эсир микрохумлă кăмакана заземленисĕр те чикме пултаратăр, анчах та ку чухне сиксе тухма пултаракан инкекшĕн кăмакана сутакан яваплă пулмасть.

ЫЙТУ: Пасарта пылесос туянтăм, йÿнĕ хакĕпе илĕртрĕ вăл мана. Çитменнине тата сутуçи гаранти талонне те пĕр сăмахсăрах çырса пачĕ. Пылесос кĕçех çĕмрĕлчĕ. Анчах та талонта кăтартнă сервис центрне пырсан мана гарантиллĕ юсав туса пама килĕшмерĕç. Вĕсем кун пек фирмăпа договор туман тесе каларĕç. Сутуçине те шыраса тупаймарăм. Малашне çапларах пуласран мĕн тумалла?

ХУРАВ: Кулленхи пурнăçри техникăна паллă фирмăсенче, лавккасенче кăна туянăр. Вĕсем кăна шанчăклă гаранти пама пултараççĕ. Пасарсенче е пĕчĕк киосксенче вара çавăн йышши кăткăс техникăна туяниччен тĕплĕнрех шутласа пăхăр. Унта сире чекне те, хитре кăна пичетлесе каларнă гаранти талонне те парĕç. Тепĕр уйăхран вара вĕсене шыраса та тупаймăн, ку вырăнта пачах урăх организаци пулма пултарать. Гаранти талонĕ униаплă мар пулсан та сервиспа сервис пĕр пек мар-çке. Халĕ Хусанта вуншар сервис центрĕ ĕçлет, анчах та юсав ĕçĕсене вĕсем пурте туллин тума пултараймаççĕ.

КАЛЧАЛАНМА — ХУТАÇА!

Пахчаçăсен хушшинче интереслĕ канаш «çÿрет»: мĕнле майпа пăрăç, кавăн, арбуз, паттисон тата ытти вăрлăхсене хăвăртрах сăмсалантармалла. Тăвата йĕрке пур:

1) хатĕрленĕ тăпра йĕп-йĕпе мар, нÿрĕ çеç пулмалла;

2) лайăххах вăрлăхсене суйласа илсе 2 сантиметр тарăнăшне лартмалла. Унтан çиелти сийĕ кăпăшка пултăр тесе урăх савăтра тăракан тăпрапа витмелле;

3) тирпейлĕн кăна апат кашăкĕпе лĕп шыв сапмалла;

4) акмалли ещĕке вĕрсе хăпартнă çĕнĕ полиэтилен хутаççи ăшне чиксе хумалла. Çапла пĕчĕкçĕ парник пулса тăрать. Вăрлăха сăмсаланма нÿрĕ те, температури те çителĕклĕ. Ÿсен-тăрана сиен кÿрекен конденсат хутаç стенисем тăрăх ещĕк тĕпне юхса анать. Унта вăл сиенлĕ мар.

МĔНШĔН ТŸЛЕТТЕРЕÇÇĔ?

Кашни уйăхра пенси илнĕ чух манран радиоточкăшăн укçа тытса юлаççĕ. Эпĕ çав радиона пайтах çулсем итлемен ĕнтĕ. Юлашки юсав вăхăтĕнче унăн розетки штукатуркă айнех тăрса юлнă. Мĕнле хăтăлмалла харам тÿлеврен?

В.Чернов.
Чистай.

Çак ыйтăва татасси веçех хăвăртан килет. Сире радиоточка кирлĕ марри пирки официаллă йĕркепе вырăнти радиоузела çырмалла. Кăмăл пулсан телевидени антеннипе усă курассине те пăрахăçлама пулать.

Çак темăпа калаçăва малалла тăссан, черетлĕ кану вăхăтĕнче эсир хăвăр хваттерĕрте пурăнмарăр-тăк, вĕри тата сивĕ шывшăн, çÿп-çапа çурт патĕнчен турттарса кайнăшăн та тÿлессинчен хăтăлма пултаратăр. Кун пирки кил-çурт кантурне (ЖЭК) заявлени çырмалла, унпа пĕрле эсир ăçта пурăннине çирĕплетекен (сад пахчи юлташлăх правленийĕн справки, хăна çурчĕн квитанцийĕ тата ытти те) хутсене памалла. Анчах та асра тытăр, асăннă услугăсемшĕн эсир хваттерĕрте пĕр уйăх ытла пурăнман пулсан кăна тÿлевren хăтараççĕ.

МĔНЛЕ ХОЛОДИЛЬНИК?

Холодильник туяннă чухне унăн пахалăхне мĕнлерех пĕлме пулать-ши? Лавккара сутуçăсем темĕн те пĕлтереççĕ, анчах та тĕрĕснех калаççĕ-ши вĕсем?

А.Петрова.
Хусан.

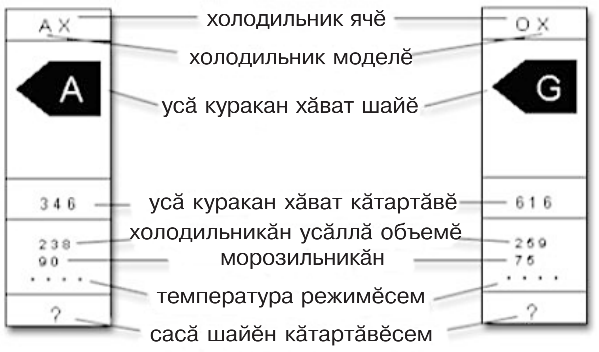

1995 çулхи январĕн 1-мĕшĕнчен Европăра холодильник-морозильниксене хакламалли пĕрлехи стандартсем пур. Вĕсем тĕрлĕ моделлĕ холодильниксене пĕр-пĕринпе танлаштарма май параççĕ. Стандарт пулмалла. Вкладыш-хут çапларах пулма пултарать:

1. Холодильник усă куракан хăвачĕ çулталăкра миçе кВт/с электроэнергие çунтарнине кăтартать. Ку кăтарту çак холодильникпа усă куракан электричествăшăн мĕн чухлĕ тÿлемеллине шутласа пĕлме май парать.

2. Сивĕтекен тата шăнтакан камерăсен калăпăшĕ, литрпа.

3. Усă куракан хăват шайĕ (7 шай — A, B, C, D, E, F, G). Холодильник пахалăхĕ çак кăтартуран килет (A — чи лайăх холодильник, ... G — чи япăххи).

4. Ĕçлекен холодильник каларакан сасă шайĕ. Сăмахран, 38 дБ — чи сахал сасă каларакан холодильник.

5. Шăнтакан камерăри температура режимĕсем. Виçĕ çăлтăр — шăнтакан камерăри чи пĕчĕк температура — 18˚ C, тăватă çăлтăр — 24˚ C (SUPER — вăйлă шăнтакан камера).

Василий МАРТИНКОВ сăнÿкерчĕкĕ.

ÇĂМĂЛЛĂХСЕМ ПАРĂНМАÇÇĔ

Сад пахчи юлташлăхĕсенче взноссен калăпăшне кам палăртать тата вĕсене тÿленĕ чух кама та пулин çăмăллăхсем парăнаççĕ-и?

М.Смирнов.
Нурлат.

Юрий Генин юрист-консультант ăнлантарать:

— Сад пахчи юлташлăхне кĕнĕ чухнехи, тĕллевлĕ тата ытти взноссен калăпăшĕсене палăртассине юлташлăхăн пĕрлехи пухăвĕ татать («Çынсен коммерцилле мар дача, сад, пахча пĕрлешĕвĕсем çинчен» федераллă саккунăн 21 статйин 1-мĕш пункчĕн 10-мĕш подпункчĕ). Çав взноссене тÿленĕ чух никама та нимĕнле çăмăллăхсем парăнассине саккунра палăртман. Асăннă саккунпа сад пахчин юлташлăхĕнче тăракансене нухрат енчен чухăнтараххисемшĕн çеç пĕрлехи пуху взноса тÿлес вăхăта каяраха куçарма пултарать.

КАНТĂК ÇИНЧИ АНАНАС

Тутарстанра килти условисенче тропикри ÿсен-тăрансене çитĕнтерсе çимĕç илме пулать-и?

Р.Долгов.
Анат Кама.

Раççей ăслăлăх академийĕн тĕп ботаника садĕнчен пĕлтернĕ тăрăх, Атăлçи тăрăхĕнче пÿлĕмсенчех пĕр синкерсĕр лимонсем лартса çимĕçĕсене илме пулать (Павловский, Джойса лимон, Мейера лимон сорчĕсем, Померанец (йÿçĕ апельсин), кофе йывăçĕ).

Ананас ÿстерме хăтланса пăхни те пăсмасть. Лавккара туяннă çимĕçĕн сывлăхлă чи çÿлти пайне тăм чÿлмеке лайăх тăпра çине касса лартмалла. Çимĕç тăрринчен пĕчĕк ананас «çуралать».

ЧЕЙ ТЕСЕН...

Халĕ чее пĕлмен çын тĕнчипех те çук-тăр. Анчах яланах çапла пулман. Европăра чей çинчен илтмен вăхăтсем те пулнă.

Чее чей тĕмĕн çулçисемпе вĕтĕ тураттисенчен вĕсене кушăхтарса, пĕтĕрсе, ферментацилесе те типĕтсе хатĕрлеççĕ. Тĕмĕсем тĕрлĕрен пулаççĕ. Китай чейĕн тĕмĕсем çÿллĕшĕпе виçĕ метра, Ĕнчĕ (Инди) чейĕн тĕмĕсем 10–15 метра çитеççĕ. Грузипе Краснодар чейĕсем — Китай чейĕн уйрăм тĕсĕсем çеç. Чейре кофеин, эфир çăвĕсем, С витамин пур. Вĕсем чее ырă шăршăпа техĕм кÿреççĕ.

Фабрикăсенче сутмалли чее тĕрлĕрен хатĕрлеççĕ. Меслечĕсене кура чей хура, симĕс, сарăрах, хĕрлĕрех тĕслĕ пулать. Ытларах кĕрпеклĕ чей каларăççĕ. Вăрçă хыççăнхи çулсенче хăма чей сутатчĕç. Халĕ вăл çукпа пĕрех. Усă курма пĕчĕк хут пакетсене вырнаçтарнă кĕрпеклĕ чей питĕ меллĕ: пакета вĕри шыв тултарнă чашăка пуратăн та тепĕр минутран ятарлă çиппинчен туртса кăларатăн – чашăкра пĕр чей пĕрчи те юлмасть. Раççейре хура чее ытларах кăмăллаççĕ, Вăтам Азири шăрăх çĕршывсенче — симĕс чее.

Чей чăннипех те чапа тивĕçлĕ. Ывăнсан е мунча кăнĕ хыççăн чечеклĕ чей чашăкне йĕс сăмаварташ вĕри шыв тултар та чейникрен çăра чей шĕвекĕ ярса кăмăлу туличчен ĕç. Реххет вĕт! Пирĕнтен хăшĕ-пĕри сĕтел хушшинчен 8–9 стакан пушатмасăр тухмасть. Мана хама икĕ стакан та çитет. Чее сĕтпе, пылпа ĕçме юрататăп. Эсир вара?

Халăхра чей çинчен ваттисен тĕрлĕ каларăшĕ çÿрет: «Чей ĕçмесен ăçтан вăй пултăр?» е «Чей ĕçесе халтан кайрăм» тата ытти те. Тупмалли юмахсем те пур: «Хут арчара хура тăпра»; «Малтан илентĕм, кайран килентĕм»...

Европăра чей йăлана кĕриччен пулнă ку. Пĕр акăлчан матросĕ ватă амăшĕн çуралнă кунĕ тĕлне Ĕнчĕрен пĕр кĕрепенкке чей ярса парать — халиччен илтмен-курман ĕçмеллипе килентĕр тенĕ ĕнтĕ. Анчах унпа мĕнле усă курмаллине çырма маннă. Амăшĕ хăй çуралнă кун тантăшĕсене чĕнсе тимлĕ ывăлĕн кучченеçĕпе сăйлас тет. Чей çулçисене кастрюльте «пĕçерет» те хăмăр та йÿçек шывне сăрхăнтарса тăкать, пиçнĕ çулçăсене турилккесем çине антарать те хăймапа хутăштарса тантăшĕсене сĕнет. Мĕнех вара? Хăнисем, чей мĕн иккенне пĕлменскерсем, турилккесене ним хăвармасăр тасатса хураççĕ вĕт! Тахăшне тинĕс леш енчен ярса панă «çимĕç», тен, килĕшмен те-и? Анчах акăлчансем — хăйсене тыткалама пĕлекен халăх. Вĕсем çакнашкал ăçтиçукшăн хуçа кăмăлне пăсас çук.

Раççее чей Китайран, Вăтам Азирен Ылтăн Урта урлă çитнĕ. Унччен пирĕн тăрăхри халăхсем тĕрлĕ курăк чейĕсемпе усă курнă. Чăвашсем уйрăмах матрÿшке чейне кăмăлланă. Пĕсернĕ курăк шывне те «чей» теме пуçлани халăх ăстăнĕнче чей ытти ÿсентăрансем хушшинче тĕп вырăн йышăннине пĕлтерет.

Çапах та Раççейре чее Ази халăхĕсем пек сумлама пĕлместпĕр çав. Япунсем акă хăнана чейпе сăйлассине питĕ кăткăс йăла-йĕркене çавăрнă. Ăна чей мешехи теççĕ. Ятарласа вĕренмесĕр ăна ăса та хываймăн.

Петĕр МУЛЬТИЕРСЕМ.

Кăларăма Игорь МАТВЕЕВ хатĕрленĕ.